



**Styre:** Universitetsstyret

**Styresak:** 55/18

**Møtedato:** 31.05.2018

**Dato:** 02.05.2018

**Arkivsaksnr:** 2018/1797

---

## Revisjon av universitetets strategi «HAV, LIV ,SAMFUNN» 2016-2022

---

### Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- UiBs strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016-2022 <http://www.uib.no/strategi>
- Styresak 5/16 Universitetet i Bergens strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016 -2022, Plan for arbeid med oppfølging. <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-005.pdf>
- Styresak 30/16 Universitetet i Bergens strategi "Hav, Liv, Samfunn" 2016-2022, Plan for arbeid med oppfølging. <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-030.pdf>
- Styresak 7/18 om revisjon av UiBs strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016-2022 [http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/s\\_007-2018\\_revisjon\\_uibs\\_strategi.pdf](http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/s_007-2018_revisjon_uibs_strategi.pdf)
- Styresak 42/18 om revisjon av UiBs strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016-2022 [http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/s\\_42-18mandat\\_arbeidsgruppestrategi\\_0.pdf](http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/s_42-18mandat_arbeidsgruppestrategi_0.pdf)

### Saken gjelder:

I samsvar med universitetets strategi «Hav, Liv, Samfunn», og plan for oppfølging skal UiBs strategi evalueres innen 2019. I styremøte 15.2.2018 ble en plan for revisjonsarbeid drøftet, og i møte 24.04.18 vedtok styret mandat for arbeidet. Prorektor Margareth Hagen leder arbeidet og dekanene utgjør arbeidsgruppe for revisjonen. Til støtte for arbeidet er det etablert et sekretariat som består av viserektor for utdanning Oddrun Samdal og administrative ressurser fra universitetsdirektørens kontor.

Styret vil fortløpende bli invitert til drøftinger og innspill, og det er lagt opp til en involverende prosess med innspillmøter ved fakultetene til høsten. Studentparlamentet har oppnevnt representanter som har drøftet og gitt innspill til de strategiske målene så langt gjennom to dialogmøter.

I denne saken gis det en første gjennomgang av de to første hovedmålene i strategien med tilhørende delmål. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med revisjon av delmålene knyttet til forskning og utdanning. I augustmøtet vil styret bli forelagt vurderinger av delmålene knyttet til de to siste strategiske hovedmålene som omhandler til universitetets samarbeid med andre samfunnsaktører og vårt ansvar som kunnskapsformidler.

I forbindelse med behandling av første sak om strategirevisjon, sak 7/18, og i sak 8/18 om UiB og FNs bærekraftsmål stilte styret spørsmål om sak 8/18 kunne forstås som en forskuttering av spørsmål som tilhører strategirevisjonen. Det ble orientert i møtet om at tiltakene var en oppfølging av Bærekraftskonferansen blant annet etter initiativ fra fagmiljø innen Globale samfunnsutfordringer, og at styret ville bli nærmere forelagt hvordan arbeidet med FNs bærekraftsmål kan vurderes i forbindelse med strategirevisjonen. Styret vil bli forelagt disse vurderingene i augustmøtet.

Strategirevisjonen vil også være tema på styrets seminar i oktober og styret vil bli forelagt konkrete forslag til revideringer. Høsten 2018 vil styret også arbeide med strategiens virkemiddel-del. Endelig forslag til revidert strategi vil bli behandlet på første styremøte i 2019.

#### **Forslag til vedtak:**

Universitetsstyret ber arbeidsgruppen arbeide videre med justering av delmål og virkemidler knyttet til målene for forskning og utdanning basert på styrets innspill i saken.

Kjell Bernstrøm  
Universitetsdirektør

02.05.2018/Steinar Vestad/Kari Fuglseth/Ingar Myking

Vedlegg:  
1. Saksframstilling

## **Saksframstilling**

Styre:  
Universitetsstyret

Styresak:  
55/18

Møtedato:  
31.05.2018

Arkivsaksnr:  
2018/1797

## **Revisjon av universitetets strategi «HAV, LIV, SAMFUNN» 2016 – 2022.**

### **Bakgrunn**

Siden strategien ble endelig vedtatt i 2015 (Styresak 101/15) har UiB opplevd betydelige institusjonelle endringer, store nasjonale reformer, formelle endringer i virksomhetens rammebetingelser og en rekke nye ambisiøse nasjonale og internasjonale målsetninger som innebærer muligheter og handlingsrom, men også et behov for en vurdering av hvor UiB står i forhold til viktige endringer og gjennomføring av egen strategi.

I styremøte 15.2.2018 ble revisjon av universitetets strategi drøftet og i møte av 24.04.18 vedtok styret et mandat for arbeidsgruppen, som skal arbeide med revisjon av strategien på oppdrag fra styret.

Strategien «Hav, Liv, Samfunn» er bygget opp med overordnede visjoner og fire strategiske hovedmål:

- UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljøer
- UiB skal utdanne Norges mest attraktive kandidater
- UiB skal være en ettertraktet kompetanseinstitusjon
- UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklingen

Til hvert av de fire hovedmålene er det listet flere delmål. Strategien inkluderer også tilretteleggende aktiviteter som tydeliggjør forutsetninger og aktiviteter som må til for å realisere strategien.

En overordnet premiss for revisjonen er at det ikke legges opp til en nyskriving av strategien, med endring av overordnet kurs, struktur og profil. Visjonene og de fire strategiske hovedmålene ligger fast. Til hvert av de fire strategiske hovedmålene er det en omtale som utgjør delmål. Arbeidet med strategirevisjon vil omfatte justeringer i denne operative delen. Gjennom prosessen vil styret bli forelagt vurderinger om delmål kan kvitteres ut, om de bør videreføres, eller om nye delmål bør komme til. Som del av arbeidet vil det også foretas en gjennomgang av virkemidlene som beskrives i den tilretteleggende delen av dokumentet.

### **Om prosessen**

Arbeidsgruppen har til nå hatt to møter og i denne saken gis det en første status i det forberedende arbeidet i revisjonen. Det gis status for utviklingstrekk knyttet til forskning og utdanning og en oppsummering av arbeidsgruppens innspill. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid som i neste fase vil komme tilbake til styret med anbefalinger til reviderte delmål.

I juni vil arbeidsgruppen arbeide videre med de to siste strategiske hovedmålene som knytter seg til universitetets langvarige samarbeid med andre samfunnsaktører og vårt ansvar som

kunnskapsformidler i det offentlige ordskiftet. Arbeidsgruppens vurderinger vil bli lagt fram for styret i augustmøtet.

Nye delmål og virkemidler kan også være aktuelt å adressere i en revisjon av universitetets strategi, for eksempel Humaniorastrategien, jfr. styresak 56/18. Innledningsvis i strategien formuleres også Universitetets kunnskapsbidrag til utviklingen på vei mot et bærekraftig globalt samfunn (strategi s 3), og viser UiBs langvarige faglig engasjement i sentrale samfunnsutfordringer. Universitetets konkrete arbeid med bærekraftsmålene inngår i denne tradisjonen og vil bli behandlet av arbeidsgruppen. Universitetets autonomi og forskningsfrihet er grunnleggende for å kunne bidra i samfunnsutviklingen og i all vår samhandling med omverden må det gis rom for kritiske bidrag basert på akademiske resultater. Dette vil være en sentral premiss når bærekraft skal omtales i strategirevisjonen.

Strategirevisjonen vil være et sentralt tema på styrets seminar i oktober. Endelig forslag til revidert strategi vil bli behandlet på første styremøte i 2019.

## **Gjennomgang av to strategiske hovedmål**

### **Hovedmål 1.**

**UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljø. Innen 2022 skal alle våre fakulteter ha fagmiljøer i verdensklasse og flere fagmiljøer av høy internasjonal klasse.**

Målsettingen skal oppnås:

- Ved å ha sterke fagdisipliner innen et bredt utvalg av fagområder. Forskerne våre skal ha en omfattende publisering av funnene sine i velrenomerte kanaler og få gjennomslag i de største internasjonale forskningsprogrammene
- Ved å samarbeide internasjonalt om forskning og utdanning. Vi skal legge til rette for at doktorgradskandidatene våre kan dra ut på internasjonale forskningsopphold, og bruke professor II-ordningen i veiledningen av dem. Utdanningen skal knyttes tett opp til de fremragende forskningsmiljøene våre.
- Ved å legge til rette for faglig utvikling innenfor satsingsområdene våre og profilere dem aktivt.
- Ved å utøve tydelig strategisk eierskap i forskningsselskapene våre
- Ved å etablere nye arbeidsmetoder for å organisere og lede faglig samarbeid som krysser grensene mellom fag og fakulteter på en bedre måte.
- Ved å videreutvikle Universitetsbiblioteket til å bli et fremragende bibliotek for forskning og læring, i samarbeid med andre ledende universiteter i Norge og internasjonalt. Vi skal legge til rette for at Universitetsmuseets samlinger skal bli blant de fremste i Europa.

**Delmål:**

- **Ved å ha sterke fagdisipliner innen et bredt utvalg av fagområder. Forskerne våre skal ha en omfattende publisering av funnene sine i velrenomerte kanaler og få gjennomslag i de største internasjonale forskningsprogrammene**

Sterke kjernefaglig miljøer er en nødvendighet for at universitetet skal ha høy kvalitet. Publisering av forskningsresultater er et godt mål på forskningens aktivitet og kvalitet. Universitetets publiseringsaktiviteter måles på ulike måter, gjennom antall publikasjoner,

antall forfatterandeler<sup>1</sup>, antall publikasjonspoeng og gjennom siteringer. Publikasjonspoengene er produktet av et kvalitetsmål (nivå) og en vekt for publikasjonsform (tidsskriftsartikkel/ antologiartikkel/monografi). Med virkning fra 2015 er det i tillegg gitt økt uttelling for nasjonalt og for internasjonalt samforfatterskap. Modellen for publiseringspoeng ble utarbeidet som grunnlag for den resultatbaserte uttelling for forskning i Kunnskapsdepartementets finansieringsmodell.

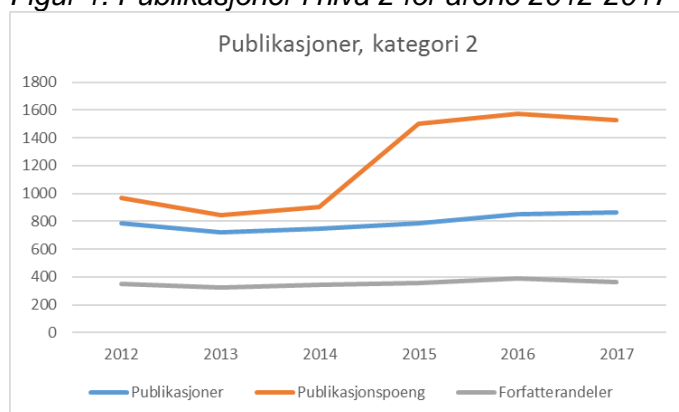
Videre er publikasjonene inndelt i to nivåer for å skape et insitament for forskerne til å publisere i de mest prestisjefylte kanalene. Nivå 2 skal i utgangspunktet være begrenset til publiseringskanaler (vitenskapelige tidsskrifter, serier, årbøker, nettsteder og bokutgivere) som:

1. Oppfattes som de mest ledende i brede fagsammenhenger og utgir de mest betydelige publikasjonene fra ulike lands forskere
2. Til sammen utgjør om lag 20% av fagets vitenskapelige publikasjoner

I vurdering av publisering må det tas hensyn til de ulike fagmiljøenes publiseringsprofil. For eksempel vil det være slik at fagfeltene innenfor medisin og realfag i hovedsak publiserer i form av artikler i vitenskapelige tidsskrift, men innslaget av antologier og monografier er større innenfor de humanistiske, juridiske og samfunnsvitenskapelige miljøene. Dette gjør det utfordrende å sammenligne publiseringsaktivitet på tvers av fagmiljø. Hvor stor andel av publikasjonene som kategoriseres nivå 2 vil likevel kunne gi en nasjonal sammenligning mellom fag innenfor samme kategori.

Totalt har antall publikasjoner på nivå 2 økt i perioden 2012- 2017, mens forfatterandeler har gått noe ned, jf. oversikt i figur 1. Dette viser at det har blitt flere forfattere per publikasjon. Innføringen av ny beregningsmodell for publikasjonspoeng i 2015, med økt fokus på samforfatterskap og internasjonalt samarbeid, ga store effekter i sammenligningen mellom ulike fagmiljø. Modellendringen ga en kraftig økning i poeng for miljøene innenfor MN og MED. Endringen gjenspeiler fagmiljøenes publiseringstradisjoner der MED/MN har større innslag av samforfatterskap enn de andre fakultetene.

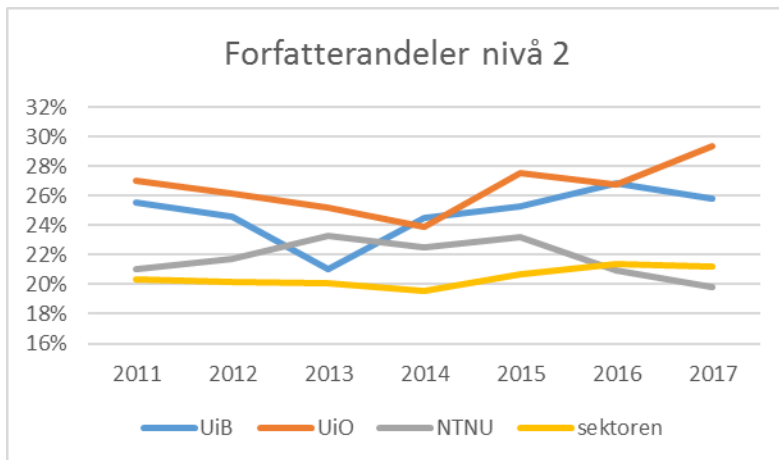
Figur 1. Publikasjoner i nivå 2 for årene 2012-2017



Sammenlignes antall forfatterandeler på nivå 2, er det UiB og UiO som har de klart høyeste andeler i hele perioden 2011- 2017, jf. figur 2

Figur 2. Forfatterandeler på nivå 2, 2011 -2017

<sup>1</sup> Forfatterandeler er ment å korrigere for at det kan være mer enn en forfatter per publikasjon. I tillegg til forfatterandeler og antall publikasjoner, benyttes et vektet publikasjonstall som oppsummeringsmål. Med utgangspunkt i de vektete tallene, beregnes *publiseringspoeng*



### Siteringer

Siteringer er et hyppig brukt mål på forskningens kvalitet innenfor enkelte fagområder. En analyse foretatt av NIFU viser at forskningen ved UiB siteres 47% høyere en verdensgjennomsnittet. Beregningen er her basert på tidsskriftsartikler som ble publisert i perioden 2013-2015 og som er indeksert i databasen Web of Science. I flere internasjonale rankinger scorer UiB høyt på ulike siteringsindekser<sup>2</sup>. Også Forskningsbarometeret som ble publisert i mai 2018 viser at UiB er blant de mest siterte UH-institusjonene i Norge.

Selv om publiserings- og siteringsanalyser i økende grad blir benyttet i forbindelse med evaluering av forskning, kan slike indikatorer ikke erstatte en evaluering foretatt av fagfeller. Ulike fag har svært ulik dekningsgrad i de internasjonale databasene. Generelt er naturvitenskapelig og medisinsk forskning best dekket. I samfunnsvitenskap, juss og humaniora er publisering i bøker av større betydning, og denne publiseringsformen er dårlig dekket av databasene. I tillegg er norskspråklig publisering viktig i disse fagområdene, og slik publisering er som hovedregel ikke dekket av databasene. Et eksempel er Web of Science som dekker 82% av publikasjonene innenfor medisin og helsefag, men kun 15% av aktivitetene innenfor Humaniora. Dette er gjør at bruk av siteringsindekser særlig usikker for disse fagene.

### Fagevalueringer

I 2016/2017 er det gjort fagevalueringer av humaniora, polarforskning og utdanningsvitenskap. De generelle tilbakemeldingene og konklusjonene fra evalueringene er at det faglige nivået er godt, men kan bli bedre gitt ressursene som stilles til disposisjon. Det pekes på behov for større ambisjoner, tydeligere prioriteringer, sterkere forskningsledelse, tydeligere strategiske prioriteringer og mer internasjonal publisering.

### Gjennomslag i de største internasjonale forskningsprogrammene

I perioden 2007-2017 har UiB fått innvilget 22 ERC stipend. Tre av disse er senere flyttet til andre institusjoner. Tildelingene til UiB utgjør 24% av ERC-stipendene i Norge. Størst andel har UiO med 46%. ERC støtter nysgjerrighetsdrevne forskningsprosjekter, såkalt *blue skies research*, og er derfor et godt mål på høy forskningskvalitet. ERC er innrettet slik at det er en støtte for den individuelle forskningsfriheten – en høy suksessrate i dette programmet er også derfor en god indikator på kvaliteten ved UiB. UiBs uttelling har også vært bedre i

<sup>2</sup> QS og Times rangerer for eksempel UiB som det mest siterte universitetet i Norge. I Leiden rankingen rangerer UiB som nummer 10 i Norden og nummer 2 i Norge, (bak UiO).

Horisont 2020 programmet (2014-2022) enn i de tidligere rammeprogrammene, målt i forhold til totalt antall stipender til Norge.

Tabell 1. ERC-stipend i perioden 2007 - 2017

	2007-2013	2014-2017	Totalt	Andel
UiB	9	10	19	24 %
UiO	22	15	37	46 %
NTNU	7	4	11	14 %
ANDRE	5	8	13	16 %
SUM	43	37	80	100 %

Kilde: NFR.

Med 71 deltakelser og 38,2 mill. kroner i tildelte midler er UiB blant de institusjoner med størst EU-finansiert aktivitet i landet. (Se f.eks. Forskningsbarometeret 2018)

Tabell 2. Deltakelser og kontraktsverdier fra Horisont 2020

	Deltakelser	Beløp (mill Euro)
STIFTELSEN SINTEF	108	58,7
NTNU	95	48,4
UiO	92	52,9
UiB	71	38,2
Forskningsrådet	55	22
SINTEF AS	31	9,1
UiTø	29	9
SUM Nasjonalt	1153	554,4

Selv om UiB gjør det svært godt sammenlignet med andre institusjoner i Norge, viser en oversikt at etter at UiB hadde en svært godt år i 2015, har uttellingen vært svakt nedadgående. Dersom UiB fortsatt skal være blant institusjonene med høyest suksessrate og høy omsetning, må en sikre god søknadsaktivitet også for fremtiden.

Tabell 3. Deltakelser og kontraktsverdier per år.

År	Deltakelser	Beløp
2014	1	0,6
2015	29	15,6
2016	18	12,1
2017	18	9,1
2018	4	0,9
SUM	70	38,2

Når det gjelder gjennomslag i forskningsprogrammer mener arbeidsgruppen at målsettingen også bør utvides til viktige nasjonale forskningsprogrammer. I første rekke gjelder dette finansiering fra Forskningsrådet, med særlig fokus på FRIPRO-programmene, SFF-ordningene og i noen grad SFI/FME-ordningene. Dette er programmer som står sentralt i universitetets handlingsplaner. Andre virkemidler for å bygge kvalitet i forskningsmiljøer, som for eksempel samarbeidet med Bergens forskningsstiftelse, kan også være relevant å nevne i en strategirevisjon.

Universitetets uttelling fra FRIPRO- programmet har variert de siste årene, men med et betydelig fall fra 2016 til 2017. En oversikt over uttellingen for perioden 2014 - 2017 er gitt i tabell 4. I perioden er UiB tildelt i snitt 15% av forskningsprosjektene, mens uttellingen i 2017 kun var 8%.

Tabell 4. Tildelte forskningsprosjekter fra FRIPRO 2014 – 2017

	Antall					Andeler			
	NTNU	UiB	UiO	Andre	Sum	NTNU	UiB	UiO	Andre
2014	13	10	25	29	77	17 %	13 %	32 %	38 %
2015	12	11	21	27	71	17 %	15 %	30 %	38 %
2016	6	14	15	25	60	10 %	23 %	25 %	42 %
2017	13	5	17	28	63	21 %	8 %	27 %	44 %
SUM	44	40	78	109	271	16 %	15 %	29 %	40 %

\*Det kan være grunn til å merke seg at kategorien «andre», som omfatter forskningsinstitutt og høyskoler og nye universitet, har økt sin andel av samlet tildeling. Dette er et tegn på en ytterligere konkurranse om midler fra FRIPRO.

Også i tildelinger av SFF har uttellingen vært varierende for UiB og med en svak uttelling i siste utlysningrunde i 2017. UiB fikk da kun ett av ti sentre, jf. tabell 5. I evalueringen av SFF runden i 2017 framkommer blant annet svak koordinering av søknadsprosessen ved UiB. Evalueringen fra 2017 vil gi viktige innspill til hvordan søknadsprosessen fram til neste SFF bør organiseres.

Tabell 5. Fordeling av SFF 2003-2017

	2017	2003-2016	SUM
UiB	1	7	8
UiO	5	12	17
NTNU	2	7	9
ANDRE	2	8	10
SUM	10	34	44

Heller ikke den totale finansieringen fra Forskningsrådet har hatt ønsket utvikling i forhold til strategien og UiB har for eksempel hatt en svakere utvikling her enn både NTNU og UiO.

Prioriteringene i kunnskapspolitikken rettes fortsatt mot prestisjefulle kvalitetsprogrammer og grunnforskning av høy, internasjonal kvalitet. Samtidig får samfunnsnytte, velferdsbehov samt næringsutvikling/innovasjon en stor plass i myndighetenes ambisjoner for forskningen. UiBs styrker vil bero på at institusjonen vil finne den riktige balansen mellom sterk kvalitet i grunnforskingsmiljøene og i den nysgjerrighetsdrevne forskningen og et fortsatt strategisk fokus på den utfordringsdrevne forskningen. Gode og forutsigbare rammer for fagmiljøene er en grunnleggende forutsetning. For at UiB skal nå ambisjonene i strategien og Handlingsplanen for EU-finansierte satsninger kreves at UiB også samarbeider aktivt med næringsliv og forvaltning.

Utforminger av forskningsprogrammer og nasjonale strategier vil påvirke fagmiljøers muligheter til å lykkes i konkurransen om forskningsmidler. I dette perspektivet vil det være viktig å sikre informasjon om framtidige endringer og politikktutforming gjennom kontakt med de som utformer politikken og at UiB bidrar med innspill til nye programmer og utlysninger.



## Oppsummering

UiB har relativt bra uttelling fra internasjonale forskningsprogrammer og forskningen ved UiB siteres over verdensgjennomsnittet. Arbeidsgruppen vurderer at ambisjonene om publiseringsaktivitet i velrenommerte kanaler bør videreføres og det bør vurderes hvordan publikasjonsaktivitet skal benyttes som et godt og dekkende kvalitetskriterium for alle universitetets fagområder. Gjennomslag i internasjonale og nasjonale forskningsprogrammer vurderes også å være viktige ambisjoner i en revidert strategi. Arbeidsgruppen peker imidlertid på muligheter for å utvide delmålet til også å omfatte uttelling fra sentrale *nasjonale* forskningsprogrammer. Her viser resultatene fra de siste årene viser et potensial for sterkere resultater. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med disse delmålene.

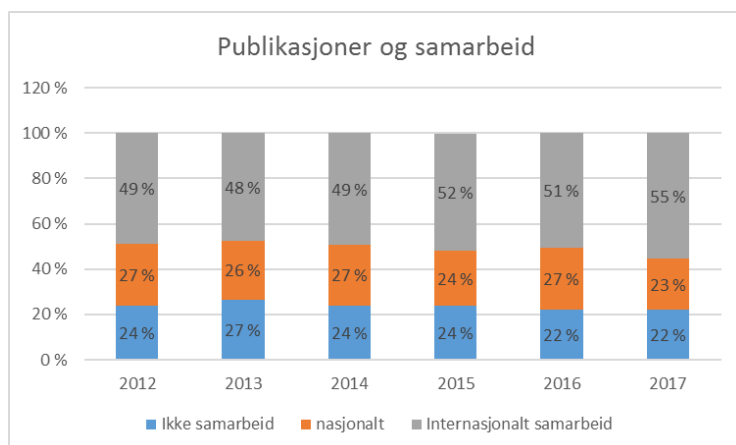
### Delmål:

- **Ved å samarbeide internasjonalt om forskning og utdanning. Vi skal legge til rette for at doktorgradskandidatene våre kan dra ut på internasjonale forskningsopphold, og bruke professor II-ordningen i veiledningen av dem. Utdanningen skal knyttes tett opp til de fremragende forskningsmiljøene våre.**

Høyere utdanning og forskning er del av et verdensomfattende nettverk preget av både internasjonalt samarbeid og konkurranse. Forskning og utdanning skjer i økende grad på internasjonale arenaer og mellom internasjonale aktører. Forskere ved universitetet publiserer via internasjonale publiseringskanaler og får ressurser til forskning gjennom internasjonale konkurranser og samarbeid.

Samforfatterskap er en mye benyttet indikator på forskningssamarbeid. Sammenliknet med andre metoder gir bibliometriske analyser unik og systematisk innsikt i omfanget og strukturen av vitenskapelig samarbeid. I tillegg fanger metoden også opp ikke-formalisert samarbeid som være vanskeligere å identifisere.

For Universitetet i Bergen finner vi at 55% av publikasjonene involverer internasjonalt samforfatterskap. Andelen har økt med 6 prosentpoeng sammenliknet med 2012. Vel 23% utgjør publikasjoner som involverer kun nasjonalt medforfatterskap. Resterende 22% involverer publikasjoner som er UiB-internt forfattet. Antologier som involverer internasjonalt samarbeid, flere internasjonale forfattere, fremkommer ikke av denne kartleggingen. Det internasjonale samforfatterskapet og samarbeidet er dermed mer omfattende.



I handlingsplanen for forskerutdanningen har UiB en målsetning om at over halvparten av ph.d.- kandidatene skal ha et forskningsopphold av varighet på over en måned. Tall fra fakultetenes forskerutdanningsmeldinger viser at om lag 38% har hatt dette. Det er således et stykke igjen til denne målsettingen er nådd. Fakultetenes meldinger viser for øvrig bruke av professor II i veiledningsarbeidet varierer mellom fakultetene.

### **Oppsummering**

Etter arbeidsgruppens vurdering virker det som dette delmålet har ambisjoner om å omfatte for mye og fremstår derfor som ufokusert. Delmålet sine siste setning understreker at utdanningen skal knyttes tett opp til UiBs fremragende forskningsmiljøer. Det er viktig at de sterke forskningsmiljøene, som f.eks. SFF-miljøene, også blir en ressurs for UiBs utdanningstilbud. Både arbeidsgruppens og representantene fra Studentparlamentets drøfting av dette punktet konkluderte med et ønske om en mer generell målformulering, som omfattet alle forskningsmiljøene ved UiB.

Arbeidsgruppen vurderer at dette delmålet er noe uklart formulert ved at det omtaler internasjonalt samarbeid innen forskning og utdanning, doktorgradsutdanningen og fremragende forsknings kobling til undervisning under samme delmål, og ved at det også inneholder virkemidler (internasjonal professor II). Det er også pekt på at forskerutdanningen omtales både under hovedmål 1 og 2.

Det foreslås derfor at det i revidert strategi utarbeides et eget delmål for forskerutdanningen og at dette legges under hovedmål 1. Dette vil også falle godt sammen med at forskerutdanningen ved UiB er under omorganisering. Samtidig vil også internasjonalt utdanningssamarbeid kunne omtales under hovedmål 2, mens internasjonalt forskningssamarbeid kan omtales under omtalen ledende forskningsmiljø. Styret bes vurdere om det er ønskelig med en omarbeidelse av dette delmålet. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Delmål:**

- **Ved å legge til rette for faglig utvikling innenfor satsingsområdene våre og profilere dem aktivt.**

Universitetets utviklingsrelaterte- og marine forskning ble evaluert i 2014. Evalueringene konkluderte med at universitetets forskning og utdanningsprogrammer holder en høy faglig standard. Panelene pekte likevel på svak overordnet organisering og at strukturen var kompleks og til dels uoversiktlig.

Evalueringene var en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for strategiarbeidet og for prosessen med å få plass en bedre organisering av universitetets strategiske satsingsområder. Målet har vært en mer tydelig og helhetlig organisering av de satsingsområdene som er vedtatt forbindelse med universitetets strategi 2016-2022, «Hav, liv, samfunn»:

- Globale samfunnsutfordringer (styresak 6/16 og 85/16)
- Marin forskning (styresak 32/16 og 85/16)
- Klima- og energiomstilling (122/16 og 7/17)

Organiseringen av satsingsområdene er nå forankret i ett ansvarlig fakultet som får et tydelig lederansvar for satsingene. MN-fakultetet har fått lederansvar for satsingene marin forskning

og klima- og energiomstilling mens MED har ansvaret for satsingen Globale samfunnsutfordringer.

En kartlegging av hvor stor andel av de vitenskapelig ansattes tid som brukes inn mot satsingsområdene er ment å gi en indikasjon på nåværende nivå og skal brukes til å følge opp utviklingen i årene framover. Kartleggingen viser at vel 34% av universitetets årsverk er rettet inn mot de strategiske områdene, jf. figur 3.

Figur 3. Vitenskapelige årsverk etter område



I arbeidsgruppens gjennomgang er metoder for kartlegging av aktivitet innenfor de strategiske områdene vurdert. Det er pekt på vanskelige grenseoppgaver og overlapp mellom ulike fag. Dette er særlig utfordrende i både i kategorisering av ulike forskningsprosjekt og publiseringskanaler. Arbeidsgruppen foreslår at styringsgruppene for satsingene arbeider videre med modeller for dette.

Satsingene formidler sin aktivitet gjennom et bredt spekter av kanaler, og dette utgjør en viktig del av UiBs profil. UiB.no som plattform har også gjort vesentlige grep for å profilere satsingene bedre.

### Oppsummering

Universitets strategiske satsinger er basert på langvarig forskningsinnsats og med bidrag fra ulike fagtradisjoner knyttet til tematiske områder med stor samfunnsrelevans.

Arbeidsgruppen ser det naturlig å videreføre mål og ambisjoner for satsingsområdene i en revidert strategi. De organisatoriske rammene for de strategiske satsingsområdene er etablert i strategiperioden og med dette er en av de viktige forutsetningene for å legge til rette for tverrfaglig samarbeid på plass. Arbeidsgruppen vurderer det som prematurt å evaluere organiseringen av områdene i forbindelse med strategirevisjonen, men vil likevel peke på at det er viktig å adressere videre ambisjoner for å videreutvikle det faglige samarbeidet innen satsingene. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### Delmål:

- **Ved å utøve tydelig strategisk eierskap i forskningsselskapene våre**

Strategisk eierskap i universitetets forskningsselskaper er utviklet gjennom etableringen av et nytt forskningsselskap med omlag 900 ansatte, NORCE, med virkning fra 01.01.2018. Selskapet er etablert gjennom en fusjon mellom Bergens-baserte Uni Research AS og Christian Michelsen Research AS, IRIS AS med hovedsete i Stavanger, og Sørlandets

Agderforskning AS og Teknova AS. Det nye forskningsselskapet skal ha en tydelig anvendt profil knyttet til innovasjon, verdiskaping og omstilling i privat og offentlig sektor på Vestlandet.

Omorganiseringen er nå gjennomført og arbeidet framover vil knyttes til utarbeidelse av samarbeidsavtaler og vurderinger av i hvilken grad det skal legges opp til strategisk arbeidsdeling mellom UiB og forskningsselskapet. I dette perspektivet blir det viktig å ha virkemidler som kan styrke grenseflatene mellom UiB og det nye selskapet

### **Oppsummering**

Etableringen av NORCE innebærer betydelig endringer i rammebetingelsene for hvordan UiB i framtiden kan utøve strategisk eierskap i forskningsselskapene. Arbeidsgruppen er særlig opptatt av ambisjonene for det gjenstående arbeidet med utvikling av en tydelig policy for samarbeidet med selskapet. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Delmål:**

- **Ved å etablere nye arbeidsmetoder for å organisere og lede faglig samarbeid som krysser grensene mellom fag og fakulteter på en bedre måte.**

Universitetet arbeider med å utnytte bredden enda bedre for å samarbeide om de komplekse vitenskapelige og samfunnsmessige utfordringene. I strategiens virkeperiode har flere større strategiske satsinger involvert tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid. Satsingsområdene har en styringsstruktur som involverer alle fakultetene.

Kunnskapsklyngene innebærer også utstrakt og innovativt flerfaglig samarbeid, både mellom fagmiljøer internt ved UiB og eksterne partnere i forskningsinstitusjoner, næringsliv, forvaltning og kultur- og samfunnsliv. Klyngenes format og innretning varierer. Media City Bergen ble åpnet i 2017, Klimaforskingsklyngen involverer både Bjerknessenteret og det samfunnsvitenskapelige CET (Senter for klima- og energiomstilling) og andre forskningsmiljøer. I de kommende årene planlegges etablering av en marin forskningsklynge, en kunnskapsklynge for helsefagene, en klynge for fremtidens energi- og teknologiløsninger og en middelalderklynge. UiB samarbeider også med aktører i næringslivet og NHH om å etablere en FinTech-klynge etter de samme prinsippene som universitets egne kunnskapsklynger. Universitetet arbeider også med bedre samordning og samarbeid på tvers av fakultetene innenfor andre fagområder, blant annet IKT-fagene.

### **Oppsummering**

Arbeidsgruppen vurderer at videreutvikling av forskningsaktiviteten fortsatt vil etterspørre faglig samarbeid på tvers av fag og organisatoriske grenser, og at det bør videreføres ambisjoner om å videreutvikle arenaer og arbeidsformer som ivaretar og utnytter breddeuniversitetets kvaliteter på en mer strategisk måte. Målformuleringen kan gjerne presiseres ytterligere og det stilles blant annet spørsmål ved om arbeidsmetoder er et tilstrekkelig klart begrep. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Delmål:**

- **Ved å videreutvikle Universitetsbiblioteket til å bli et fremragende bibliotek for forskning og læring, i samarbeid med andre ledende universiteter i Norge og internasjonalt. Vi skal legge til rette for at Universitetsmuseets samlinger skal bli blant de fremste i Europa**

Det er gjort betydelige endringer ved Universitetsbiblioteket i strategiperiodens virkeperiode. Blant annet er det gjennomført et organisasjonsutviklingsprosjekt og en omfattende omstillingsprosess som munnet ut i en ny organisering. Den nye organiseringen skal samordne og effektivisere tjenester og leveranser, samt skape rom for utvikling av nyskapende tjenester som støtter opp om UiBs strategiske områder. Bibliotekets samlinger er gjort lettere tilgjengelig gjennom økt kapasitet for digitalisering og gjennom effektivisert digital tilgang til ulike typer vitenskapelige kilder.

Spesialsamlingene er videreutviklet ved at Skeivt arkiv fikk øremerket avsetning over statsbudsjettet i 2016 og ved at UiB overtok det nasjonale ansvaret for språksamlingene ved virkning fra 2017. I samarbeid med språkrådet har UiB utviklet et prosjekt for oppdatering av ordbøkene. Prosjektet finansieres av Kulturdepartementet.

Det naturhistoriske museum (MP3) gjenåpner 1. august 2019 som en arena der UiBs forskning kan formidles og kommuniseres i samarbeid med fakulteter, sentre, forskergrupper, enkeltforskere og studenter. I så måte oppfattes MP3 som en enhet, der de nye naturhistoriske utstillingene og kunnskapslaboratoriet inngår med en fleksibilitet som gjør at kommunikasjonen til enhver tid er oppdatert og formidler fersk forskning. Dette skal gjøre UiB attraktiv som studiested, arbeidsplass og samarbeidspartner. Arbeidet med samlingene og nye utstillinger fram mot nyåpning vil også være en sentral del av strategiens hovedmål 3, som omtales i styresaken i august.

### **Oppsummering**

Store organisatoriske prosjekter er gjennomført innen dette delmålet for biblioteket og for Universitetsmuseet. Arbeidsgruppen vurderer at det bør videreføres ambisjoner for bibliotekets funksjon og betydning for forskning og læring og at bibliotekets rolle i utviklingen av nye læringsarenaer bør stå sentralt. Gjenåpningen av det naturhistoriske museum i 2019 vil være en viktig milepæl i strategiperioden, og arbeidsgruppen vurderer at delmålet gir gode ambisjoner for formidlingen og forskningen knyttet til museets samlinger. Studentene spilte også inn at delmålet sine siste setning ble justert til «Universitetsmuseets samlinger skal bli de fremste i Europa. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Oppsummering etter gjennomgang av hovedmål 1**

I arbeidsgruppens gjennomgang av teksten har det kommet frem et ønske om tekstlig revisjon, presisjon og omstrukturering av enkelte av delmålene. Styret bes særlig om å vurdere om kvaliteten i forskerutdanningen bør utgjøre et eget delmål.

### **Hovedmål 2.**

**UiB skal utdanne Norges mest attraktive kandidater. Innen 2022 skal 85% av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning**

Målsettingen skal oppnås:

- Ved å tilby forskningsbasert utdanning, oppfølging og veiledning av høy kvalitet fra sterke fagmiljø, og ta et nasjonalt ansvar på utdanningsområder der vi har gode faglige forutsetninger og høy kompetanse. Vi skal etablere flere sentre for fremragende utdanning (SFU), og aktivt medvirke til at flest mulig gjennomfører

studiene sine med et godt læringsutbytte. Vi ønsker å tiltrekke oss de mest motiverte studentene, og rekruttere spesielt talentfulle forskere tidlig i karriereløpet.

- Ved å sikre at det er god sammenheng og progresjon mellom bachelor-, master- og ph.d.-graden. Innen 2022 skal andelen som gjennomfører bachelorprogrammene ha økt. På mastergrad skal den ha økt til 80 prosent. Vi skal legge til rette for at doktorgradsarbeider kan ferdigstilles på normert tid.
- Ved å skape læringsarenaer og arbeidsformer som fremmer god faglig integrasjon og som stimulerer studentene til innsats. Underviserne våre skal alltid være opptatt av å utvikle sin egen undervisningskompetanse, og skal raskt ta i bruk hensiktsmessige nye undervisnings- og vurderingsordninger.
- Digitale læringsarenaer skal være en viktig del både av universitets etter- og videreutdanning og vårt globale utdanningsengasjement. Innen 2022 skal minst 50 prosent av våre undervisere ha deltatt på etterutdanning i universitetspedagogikk.
- Ved å ha et utbredt samarbeid med de beste utdanningsinstitusjonene internasjonalt. Innen 2022 skal minst 40 prosent av kandidatene våre ha et utvekslingsopphold som en del av graden sin. Antall innreisende studenter skal ha økt med 20 prosentpoeng.
- Ved å utvikle Bergen som forsknings- og utdanningsby i tett samarbeid med de andre forsknings- og utdanningsinstitusjonene i byen. Vi skal bruke kunnskapsklyngene våre aktivt til å utvikle nye utdanningsløp og utdanningsformer, også på tvers av utdanningsinstitusjonene i Bergen og på Vestlandet.

Siden det strategiske målet at 85 prosent av kandidatene skal ha relevant jobb to år etter fullført utdanning ikke blir omtalt i delmålene, er det naturlig innledningsvis å kommentere status for dette nøkkeltallet. Kartlegging av uteksaminerte kandidaters jobbstatus gjøres gjennom ulike kandidatundersøkelser. Karrieresenteret ved UiB undersøker studentenes status ca. 2 år etter eksamen, mens NIFUs kandidatundersøkelser viser til status ca. 6 måneder etter eksamen.

Ifølge Karrieresenterets siste kandidatundersøkelse fra 2016 hadde 80 % av kandidatene (bachelor-, master- og profesjonsnivå) relevant jobb 2 år etter fullført utdanning. Den høyeste andelen med relevant jobb kommer fra JUS (92 %), mens det er færrest kandidater fra MN-fakultet med relevant jobb (69%). Dette er betydelige lavere enn i tidligere undersøkelser (2011) og forklares med den generelle utviklingen på arbeidsmarkedet der andelen med ikke-relevant jobb hos kandidater med teknisk eller naturvitenskapelig bakgrunn har økt betydelig.

Av kandidatene i relevant arbeid fikk 85 % tilbud om sin første relevante jobb innen 6 måneder etter avlagt eksamen. Også her er andelen høyest ved profesjonsfakultetene. En oversikt er gitt i tabell 6. Ny kandidatundersøkelse fra Karrieresenteret skal gjennomføres i 2018.

*Tabell 6. Andel relevant arbeid etter 6 måneder og 2 år etter avsluttet eksamen.*

	Innen 6 MND	Innen 2 år
HF	61 %	72 %
MN	59 %	69 %
MO	78 %	92 %
SV	61 %	72 %
JUS	78 %	92 %
PSYK	72 %	85 %
TOTALT	68 %	80 %

I følge NIFUs kandidatundersøkelse fra 2018 er andelen arbeidsledige kandidater fra UiB redusert fra 10,6% i 2015 til 6,7% i 2017. Det er særlig stor forbedring innenfor realfagene, der ledigheten 6 måneder etter endt eksamen er redusert fra 17% i 2015 til 9,8% i 2017.

For øvrig påvirker gradsnivå sannsynligheten for å få relevant arbeid i langt større grad enn fakultetstilhørighet. Mens kun halvparten av bachelorkandidatene har relevant arbeid etter 2 år, gjelder det 83% av masterkandidatene og alle med 6-årig profesjonsutdannelse. NIFUs spesialkandidatundersøkelse fra januar 2018 viser også en høy andel av yrkesdeltakelse for masterkandidatene, med et gjennomsnitt på 97% tre år etter uteksaminering.

#### **Delmål:**

- **Ved å tilby forskningsbasert utdanning, oppfølging og veiledning av høy kvalitet fra sterke fagmiljø, og ta et nasjonalt ansvar på utdanningsområder der vi har gode faglige forutsetninger og høy kompetanse. Vi skal etablere flere sentre for fremragende utdanning (SFU), og aktivt medvirke til at flest mulig gjennomfører studiene sine med et godt læringsutbytte. Vi ønsker å tiltrekke oss de mest motiverte studentene, og rekruttere spesielt talentfulle forskere tidlig i karriereløpet.**

I 2016-2017 ble det gjennomført endringer i UH-loven, kvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften. I tillegg kom Stortingsmelding nr. 16 (16-17) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* i januar 2017. Stortingsmeldingen og forskriftsendringene legger viktige premisser for arbeidet med utdanningskvalitet. Forskriftsendringen og Stortingsmeldingen er fulgt opp gjennom UiBs handlingsplan for *kvalitet i utdanning* vedtatt i Universitetsstyret i juni 2017.

"Vi lærer" lyder overskriften på innledningen i UiBs handlingsplan. Den presiserer delmål, ansvar og tidsrammer innenfor følgende fire innsatsområder:

- UiBs studieprogram skal ha høy kvalitet, være relevante og forskningsbaserte
- Studenter og ansatte som likeverdige deltakere i læringsfellesskap
- Utdanningsledelse
- Gode system og infrastruktur

Planen er ambisiøs og plasserer eksplisitt ansvar på alle nivå i organisasjonen, med særlig vekt på at UiB skal arbeide systematisk for å ha helhetlige studieprogram med godt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisning, læringsaktiviteter og vurderingsformer.

Som et av få nasjonale breddeuniversiteter har UiB et særlig ansvar for å sikre og forvalte faglig bredde. UiB har, i samarbeid med UiO, tatt på seg et særlig ansvar for de humanistiske fagene. Det er her utarbeidet en avtale med sikte på arbeidsdeling og samarbeid. Dette oppfølgingsarbeidet vil også være en del av oppfølgingen av regjeringens humanioramelding gjennom UiBs humaniorastrategi.

#### Sentre for fremragende undervisning

SFU er et relativt nytt virkemiddel (2010) og UiB har fra tidligere oppnådd et senter ved Institutt for biologi. I utlysningen i strategiperioden har UiB ikke lykket med å få flere SFU. Ved flere fagmiljøer arbeides det for å forberede en deltakelse på neste SFU-utlysning, som ventes å komme våren 2019

### Student- og forskerrekruttering

Studentrekrutteringen er lagt om de siste årene til i større grad å bruke digitale kanaler. Erfaringen er at dette når ut til langt flere personer i målgruppen og at informasjonen blir mer treffsikker.

Samtidig har både antall søkere og antall førsteprioritetssøkere økt de siste årene. Det har også vært en liten økning i studentenes opptakspoeng. Samtidig pekes det på at fakultetene ikke i tilstrekkelig grad fyller sine opptaksrammer på de 2-årige masterprogrammene.

### **Oppsummering**

Arbeidsgruppen har pekt på noen upresise formuleringer i teksten. Det gjelder særlig punktet om å rekruttere talentfulle forskere tidlig i karriereløpet. Slike rekrutteringsprogram finnes i form av forskerlinjer for studenter, det bør derfor vurderes om *tidlig i karriereløpet* bør endres til *i studieløpet*. UiB har også nylig opprettet et karriereutviklingsprogram for unge forskere, Momentum. Det pekes på at dette punktet bør tydeliggjøres og at tiltak knyttet til forskerutdanningen bør vurderes flyttet under hovedmål 1. Studentene stilte også spørsmål ved om det er en riktig målsetting å *tiltrekke seg de mest motiverte studentene*, og om UiB heller, eller eventuelt også, burde ha som mål å *skape* motivasjon hos studentene. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Delmål:**

- **Ved å sikre at det er god sammenheng og progresjon mellom bachelor-, master- og ph.d.-graden. Innen 2022 skal andelen som gjennomfører bachelorprogrammene ha økt. På mastergrad skal den ha økt til 80 prosent. Vi skal legge til rette for at doktorgradsarbeider kan ferdigstilles på normert tid.**

Andelen studenter som gjennomfører sin utdanning på normert tid har vært stabil de siste årene. Innenfor bachelorprogrammene ligger andelen som gjennomfører på normert tid på om lag 34%, mot 55% innenfor de 2-årige masterprogrammene. Innenfor de 5-årige profesjonsprogrammene er gjennomføringen på normert tid om lag 40%.

Selv om gjennomføringen på normert tid er relativt lav innenfor profesjonsfagene, gjennomfører om lag 80% innenfor ett ekstra år og om lag 90% av de som starter på et profesjonsstudium avlegger sin grad ved UiB. Tilsvarende tall gjelder for de to-årige mastergradene, der om lag 80% gjennomfører påstartet grad. Innenfor bachelorgraden er tallene betydelige lavere. Her gjennomfører om lag 45% graden de starter på.

*Tabell 7. Gjennomføring på Bachelor og 2 årige masterprogram*

Startkull	Bachelor		Master	
	Normert	5 år	Normert	4 år
2008 HØST	33 %	45 %	52 %	78 %
2009 HØST	32 %	43 %	51 %	78 %
2010 HØST	35 %	45 %	56 %	79 %
2011 HØST	32 %	44 %	54 %	78 %
2012 HØST	34 %	43 %	54 %	78 %
2013 HØST	32 %	42 %	57 %	79 %
2014 HØST	34 %		51 %	74 %
2015 HØST			55 %	



### Doktorgrad

Med unntak av 2016, der kun 65% av kandidatene tatt opp 6 år tidligere hadde avlagt grad, har gjennomstrømning på ph.d.-programmet de siste årene vært svært god og ifølge KDs Tilstandsrapport for høyere utdanning den beste blant universitetene.

Av kandidatene som startet i 2011 har 70% fullført doktorgraden innen 2017, noe som er en forbedring på 5% fra 2016. Resultatet er om lag på UiB sitt snitt for de siste 7 årene. Det er også noe bedre enn snittet for statlige doktorgradsgivende institusjoner (67,9%) oppgitt i KD sin tilstandsrapport for høyere utdanning 2017.

### **Oppsummering**

I vurderingen av måloppnåelse har arbeidsgruppen pekt på at mål for gjennomføring er noe upresis og at det bør presiseres gjennomstrømmingsmål enten på normert tid, totalt eller innenfor en gitt tidsperiode. I fastsettelsen av måleparameter bør det også tas høyde for ønsket mobilitet i studiene. Etter studentenes oppfatning bør delmålet ikke være gjennomstrømning på normert tid. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### **Delmål:**

- **Ved å skape læringsarenaer og arbeidsformer som fremmer god faglig integrasjon og som stimulerer studentene til innsats. Underviserne våre skal alltid være opptatt av å utvikle sin egen undervisningskompetanse, og skal raskt ta i bruk hensiktsmessige nye undervisnings- og vurderingsordninger. Digitale læringsarenaer skal være en viktig del både av universitets etter- og videreutdanning og vårt globale utdanningsengasjement. Innen 2022 skal minst 50 prosent av våre undervisere ha deltatt på etterutdanning i universitetspedagogikk.**

### Nye læringsarenaer og arbeidsformer

Universitetsbiblioteket er sentralt i arbeidet med å skape nye læringsarenaer og det er gjort et stort arbeid med å utvikle såkalte læringssentre. De siste årene er bibliotek for medisiner samlokalisert med fakultetets ferdighetssenter (årets bibliotek i Hordaland). Nytt bibliotek for Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet åpner tidlig 2018, og fakultetet oppretter også en pilot på et nytt pedagogisk konsept der kjernen er aktivitetsbasert læring for studentene. Det planlegges et arbeid med samlokalisering av bibliotekene ved Psykologi og SV. Det er også nedsatt en arbeidsgruppe som skal foreslå design for å fremme kollektiv studentaktiv læring på eksisterende læringsareal og i nybygg. Gruppen leverer sin innstilling i juni 2018.

### Undervisernes undervisningskompetanse

Gjennom DigUiB-programmet har UiB i perioden 2015-2017 gjort et viktig grunnlagsarbeid for digitalisering av undervisning og formidling og UiB er nå blant de ledende i sektoren innenfor digitale lærings- og formidlingsformer. DigUiB hadde tre hovedprosjekter og mål i perioden; 100 % digitalisering av skoleeksamen, en ny, digital læringsplattform for universitetet og å etablere en lærings- og formidlingslab i kunnskapsklyngen Media City Bergen. Den nye Lærings- og formidlingslab i MCB knytter sammen ressurspersoner med ulike bakgrunn og kompetanse, som skal arbeide for å utvikle digitale læringsressurser og audiovisuelle produksjoner for undervisning og formidling i samarbeid med fagmiljøene, og bistå underviserne i å legge om undervisnings- og vurderingsformer til å bli mer studentaktive og læringsfremmende.

Utforming av mentorordninger prøves ut ved flere fakulteter ved UiB. UiB er lagt framme nasjonalt og fikk i 2018 i oppdrag fra KD om å gi en oppsummering av arbeidet og erfaringene så langt ved UiB. Rapporten er overlevert KD.

Fem undervisere ved MN-fakultetet ble tildelt status som Fremragende underviser i 2017. Fakultetene skal utarbeide egne ordninger for å anerkjenne fremragende undervisning i løpet av 2018. I juni 2017 vedtok universitetsstyret at UiB i løpet av våren 2021 skal lande en felles meritteringsordning for institusjonen.

#### Digitale læringsarenaer for EVU

Den digitale kompetansen heves gradvis blant UiBs ansatte og vil følgelig være et grunnlag for universitetets arbeid med å utvikle etter- og videreutdanningstilbudet. Etter arbeidsgruppens oppfatning er omtalen av etter- og videreutdanning er for lite utviklet. Det ble foreslått at EVU kunne være et eget delmål.

#### Etterutdanning i universitetspedagogikk

Krav til at underviserne skal være opptatt av å utvikle egen kompetanse burde vært selvsagt, men det kan være behov for en tydeliggjøring av at kompetanseheving bør inngå som del av tidsrammen som er satt av til undervisning. Deltakelse i tilbud gitt av lærings- og formidlingslaboratoriet på Media City Bergen og kurs i universitetspedagogikk, vil være en indikator på undervisernes grad av kompetanseutvikling. Men de vil ikke være dekkende. Universitetet skal kartlegge undervisernes deltakelse i disse kompetansehevingstilbudene, og vil etablere verktøy som kan brukes av de ansatte for å registrere deltakelse i kompetansehevingstiltak ved eller utenfor institusjonen.

#### **Oppsummering**

Arbeidsgruppen foreslår at det bør lages et eget delmål for EVU. Videre pekte arbeidsgruppen på at kravet til etterutdanning innen universitetspedagogikk burde presiseres nærmere og da særlig knyttet til skille mellom forventet basiskompetanse og etterutdanning. Også studentene pekte på at dette delmålet kunne vært delt. Etter studentenes oppfatning er også målsettingen om at 50% av undervisernes skal ha etterutdanning for lite ambisiøs. Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

#### **Delmål:**

- **Ved å ha et utbredt samarbeid med de beste utdanningsinstitusjonene internasjonalt. Innen 2022 skal minst 40 prosent av kandidatene våre ha et utvekslingsopphold som en del av graden sin. Antall innreisende studenter skal ha økt med 20 prosentpoeng.**

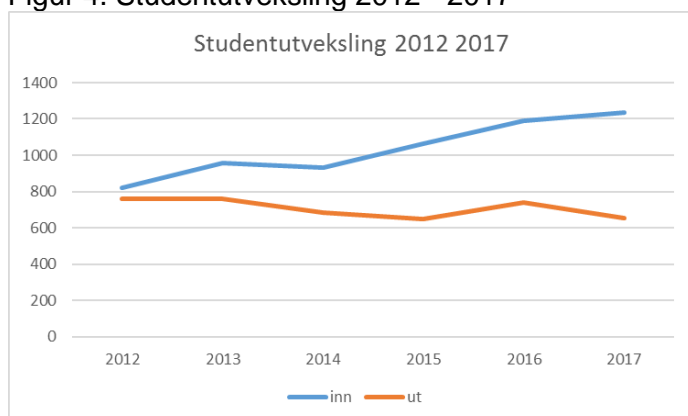
UiB er medlem av mange internasjonale institusjonsnettverk og avtaler. Noen av avtalene og/eller nettverkene har vært viktige for studentutveksling og noen har vært viktige kanaler inn mot ulike institusjoner, forskningsmiljøer, policyorganer eller beslutningstakere. Høsten 2018 vil det gjennomføres et prosjekt som gjennomgår eksisterende internasjonale avtaler på institusjonsnivå, med hovedvekt på forsknings-, innovasjons og policysamarbeid. Gjennomgangen og analysen vil være et nyttig verktøy for UiBs videre strategiske internasjonale samarbeid.

Om lag 28 % av studentene som avla grad ved UiB i 2017, hadde et utvekslingsopphold som del av graden. Dette er en reduksjon fra 2016, hvor 31 % hadde utvekslingsopphold, og et stykke unna målsettingen for å øke antallet studenter er det satt i verk et pilotprosjekt med obligatorisk utveksling på tre studieprogram. Det er behov for å forenkle søknadsprosessene

for studenter som skal på utveksling og det arbeides nå med konkrete forbedringstiltak. Forhåndsgodkjente studietilbud i utlandet vil også inngå som del av dette.

I tillegg til utvekslingsopphold som del av graden, har balanse mellom ut- og innreisende studenter vært en ambisjon. De siste årene har det vært en økende ubalanse mellom inn- og utreisende studenter. Mens antall innreisende studenter er økt med 4% fra 2016 til 2017, er antall utreisende studenter redusert med 11%. Det er også forskjeller mellom hvilke programmer studentene benytter. Mens de innreisende studentene i hovedsak (75 %) kommer gjennom Erasmus+-ordningen, reiser de fleste utreisende studentene ut gjennom ulike bilaterale avtaler. Australia har styrket sin posisjon som landet flest UiB-studenter reiser til, fulgt av Storbritannia og USA. Samlet drar nær 40 % av de utreisende studentene til disse tre landene. Flest innreisende studenter kommer fra Tyskland. Deretter kommer Frankrike og Spania.

Figur 4. Studentutveksling 2012 - 2017



### Oppsummering

Arbeidsgruppen vurderer at delmålene er ambisiøse og presise, men peker på at arbeidet med utreisende studenter er byråkratisk tungvint. Dette knytter seg i hovedsak til godkjenning av utdanning fra samarbeidsuniversitet. Heller enn avtaler med mange ulike universiteter bør det vurderes om det bør være færre avtaler med universiteter der godkjenning av undervisningstilbudet kan forenkles og standardiseres.

Styret inviteres til å gi innspill til arbeidsgruppens videre arbeid med delmålet.

### Delmål:

- **Ved å utvikle Bergen som forsknings- og utdanningsby i tett samarbeid med de andre forsknings- og utdanningsinstitusjonene i byen. Vi skal bruke kunnskapsklyngene våre aktivt til å utvikle nye utdanningsløp og utdanningsformer, også på tvers av utdanningsinstitusjonene i Bergen og på Vestlandet.**

Samarbeid om forsknings- og utdanningsbyen Bergen skjer både gjennom fellesprosjektet Utdanningsbyen Bergen og gjennom samarbeid med enkeltinstitusjoner. Aktiv bruk av kunnskapsklyngene har resultert i nye studieprogrammer ved MediaCityBergen. Samtidig er samarbeidet med HVL konkretisert både gjennom opprettelse av nye sivilingeniørprogrammer og utviklingen av Alrek Helsecampus. Det forventes flere samarbeid om felles utdanningsløp også i etableringen av universitetets andre kunnskapsklynger.

Som del av den inngåtte utviklingsavtalen med KD i 2018 er det inngått et forpliktende samarbeid med HVL om lærer/lektorutdanning på Vestlandet. Målsettingen er å tilby fag til hverandre der institusjonene har komplementær kompetanse, samarbeid om forskning og utviklingsarbeid (FoU) og videreutdanningstilbud. Det nyetablerte samarbeidsorganet for UiB og HVL er et viktig virkemiddel for å nå målsettingen om økt samarbeid. Det arbeides med å slutføre en bilateral avtale med NHH der studentene ved de to institusjonene kan ta emner hos hverandre.

### **Oppsummering**

Arbeidsgruppen vurderte at delmålet kunne stå urevidert. Styret bes vurdere om det er behov for justeringer eller endringer av målsettingene i dette delmålet.

### **Oppsummering av gjennomgang av hovedmål 2:**

I tillegg til de nevnte kommentarene og vurderingene har arbeidsgruppen vurdert om det ikke bør knyttets flere delmål til dette hovedmålet. Dette gjelder i første rekke egne målsettinger knyttet til etter- og videreutdanning, det store utviklingspotensialet i lektorutdanningen og i flere friere og flerfakultære studieløp som i større grad gir studentene mulighet til å ta del i breddeuniversitetets rike fagtilbud. Det er nødvendig å styrke kandidatenes tverr- og flerfaglige kompetanse og tilby utdanninger som er et fundament for utvikling gjennom hele livet. Arbeidsgruppen pekte også på at økt samarbeid med skoleverket bør være viktig for å utvikle Bergen som forsknings- og utdanningsby.

### **Universitetsdirektøren sine kommentarer**

Siden strategien ble satt virksomhet i 2016 har UiB opplevd betydelige institusjonelle endringer, nasjonale reformer, endringer i rammebetingelser og nye ambisiøse nasjonale og internasjonale målsetninger som innebærer muligheter og handlingsrom. Strategien uttrykker styrets mål og ambisjoner for universitetets virksomhet. Den danner grunnlaget for viktige strategiske veivalg og prioriteringer som skal til for å løse universitetets samfunnsoppdrag som består i å være et sterkt forskningsuniversitet med et bredt fagtilbud. Revisjonen av strategien har som hensikt å sikre at den er relevant i forhold til nye nasjonale og internasjonale rammebetingelser, universitetets verdier og at den tydelig uttrykker styrets ambisjoner for virksomheten.

Perioden fra strategien ble vedtatt i 2016 er kort med hensyn til å gi en fullverdig evaluering av ulike delmål. Arbeidsgruppens gjennomgang av målsettingene vektlegger status for utviklingen basert på sentrale måleparametere og resultatvurderinger. Dette gir et grunnlag for å vurdere behov for å tydeliggjøre, kvittere ut eller føye til nye delmål. Styrets vurderinger og innspill til saken er sentrale og blir lagt til grunn for arbeidsgruppens videre arbeid med forslag til reviderte delmål.

Universitetet viser en positiv utvikling på flere parametere knyttet til forskningsvirksomheten. I oppfølgingen av de enkelte fakultet er det satt i gang tiltak de siste årene, blant annet Handlingsplan for EU-finansierte satsninger, ulike insentivmodeller, etablering av eget BOA-team høsten 2016, organisering av universitetets tverrfaglige satsninger og gjennomgang av forholdet til Uni Research (nå NORCE). Det fremheves at lokal administrativ forskningsstøtte og faglig ledelse må samarbeide om å identifisere sterke forskere til å søke på prestisjefylte forskningsprogrammer. For å legge til rette for gode vilkår for den enkelte forsker og

forskergruppe er god og strategisk forskningsledelse viktig for universitetet. Universitetets forskere har både frihet og plikt til å forske, og da er gode og forutsigbare rammer vesentlig. Dette bør stå som sentrale premisser i det videre arbeidet med strategirevisjon

De siste årene har det vært stadig flere som ønsker å studere ved UiB. Det har vært en økning både i antall søkere, studenter, studiepoeng og kandidater. Samtidig er det utfordringer knyttet til gjennomstrømmingen i programmene. UiBs handlingsplan for *kvalitet i utdanning* vil være førende for arbeidet med studiekvalitet i årene framover. Planen presiserer delmål, ansvar og tidsrammer innenfor sentrale innsatsområder. Alle fakultetene går i løpet av 2018 gjennom sine studieprogram med mål om å sikre god sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser og undervisnings- og vurderingsform og innfrielse av alle krav i den nye studietilsynsforskriften. Det er nedsatt en støttegruppe som bistår fagmiljø som skal utvikle nye studieprogram, og gjennom Læringslaben i Media City Bergen får fagmiljøene assistanse i utvikling av studentaktiviserende læringsverktøy og undervisnings- og vurderingsformer. Det arbeides også med å etablere mentorordning på alle studieprogram.

Universitetets strategi 2016 – 2022, «Hav, Liv, Samfunn» ble til gjennom en involverende prosess med bredt engasjement i universitetssamfunnet. Strategien er et viktig verdidokument for universitetet og det vil bli lagt til rette for engasjement og diskusjoner i universitetssamfunnet også i forbindelse med revisjonen. Revisjonen vil være jevnlig tema for styremøter utover høsten og den vil stå sentralt som tema i styrets seminar i oktober. Studentene er involvert gjennom faste dialogmøter og i høst vil det bli lagt opp til møter ved fakultetene for å invitere til innspill og diskusjon med alle ansatte.

14.05.2018/Kari Fuglseth/Ingar Myking/Steinar Vestad